

Asia: VN/1227/2024

Hallituksen esitys jatkuvan oppimisen digitaalista palvelukokonaisuutta koskevaksi lainsäädännöksi

Osaamistiedot

Onko ehdotettu laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Vaasan yliopisto pitää lakiesitystä pääosin selkeänä. Kokonaisuus voi kuitenkin muodostua yhdessä muiden oppimis- ja osaamistietoja keräävien palveluiden kanssa monimutkaiseksi ja vaikeasti hahmotettavaksi. Palvelujen kokonaisuus tulee olla selkeä ja palvelujen rajapinnat yhteensopivat. Epäselvyyttä voi liittyä tietojen käytön rajauksiin ja siihen, miten varmistetaan, ettei tietovarannon käyttö rajoita yksilön yksityisyyden suoja. Vaikka osaamistietovarannon tavoitteet ovat selkeät, sen käytössä saattaa syntyä epäselvyyksiä siitä, miten yksilön tietoja käytetään ja jaetaan eri toimijoiden välillä.

Osaamisprofiiliin kerättyä tietoa tulee voida hyödyntää esimerkiksi korkeakoulujen Digivisio 2030 -hankkeen yhteydessä kehitettävissä palveluissa, kuten Opin.fi-alustalla. Tämä edellyttää, että osaamispolusta luodaan avoimet rajapinnat, joiden avulla tietojen siirtäminen eri palveluiden ja tietovarantojen välillä on mahdollista ilman korkeakoulujen käsityötä. Siirtäminen osaamistietovarannon ja muiden järjestelmien välillä tulee varmistaa riittäväillä teknisillä ja tietoturvallisilla ratkaisuilla.

Lakiesityksessä ei puhuta jatkuvasta oppimisesta, vaikka se otsikossa onkin. Termi ”jatkuva oppiminen” tulisi tässä yhteydessä määritellä nykyistä selkeämmin, jotta korkeakoulut voivat toimia lain mukaan. Täsmentävää määritelmää tarvitaan myös yliopistolaissa tarkoitetun tutkintojen osista.

Onko teillä huomioita osaamistietojen hyödyntämismahdollisuuksista ja reunaehdoista pykälissä 7 ja 8?

Onko koulutuksen tarjoajien mahdollista saada tietovarannosta anonymisoituja tietoja omaan käyttöön hyödyntääkseen niitä markkinoinnissa ja palveluiden kehittämisessä.

Muita huomioita ehdotetusta osaamistietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Tietojen siirron eri palveluiden välillä pitäisi tapahtua rajapintojen kautta ilman ylimääräistä hallinnollista työtä. Opetushallitus voisi mahdollisesti hakea koulutustarjontatiedot Digivisio-hankkeen Opin.fi-palvelusta. Digivision tietoaallas voisi myös toimia master-datana, josta tiedot tuodaan Osaamispolkuun korkeakoulujen Digivisio-kokonaisuuteen.

Tällä hetkellä viranomaisilla on käytössä jo korkeakoulujen tuottama data KOSKI-palvelun kautta. Esitetty laki valtakunnallisesta jatkuvan oppimisen osaamistietovarannosta 5 § edellyttää rekisterinpitäjältä vastuuta tiedon täsmällisyydestä ja velvollisuudesta korjata tiedot, vaikka tiedon siirto (=esim. sen korjaaminen) edellyttää henkilöltä tiedon luovutuksen suostumusta (vrt 2 §).

Koulutustarjonnan tiedot

Onko opinto- ja tutkintorekisterilakiin ehdotettu luku jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan tietovarannosta selkeä? Jos ei, mikä siinä on epäselvää?

Pääosin luku jatkuvan oppimisen tietovarannosta on selkeä, mutta määrittelyä tutkinnon osista on syytä selkiyttää.

Onko palveluun sisällytettävä, pykälien 22 b ja 22 c mukainen koulutustarjonta tarkoituksenmukainen?

Huomio kiinnittyy määrittelyn kohtaan tutkinnon osista. Esityksessä ei kuvata tarkemmin sitä, mitä tarkoitetaan tutkintojen osilla. Yliopistolaki ei tunnista erillisiä tutkintojen osia, joten jää epäselväksi, mitä kaikkea koulutustarjontaa yliopistojen tulisi lain mukaan tietovarantoon tallentaa.

Muita huomioita ehdotetusta koulutustarjonnan tietovarantoa koskevasta sääntelystä?

Lakimuutoksen voivat edellyttää yliopistoilta järjestelmäkehittämistä, sillä lainsäädäntö edellyttäisi erityisesti koulutustarjontaa koskevien tietojen osalta uudenlaista tiedonsiirtoa korkeakoulujen omista järjestelmistä Osaamispolun tietovarantoihin. Lakiesitykseen tulee tehdä riittävän pitkät siirtymäsäännökset.

Muita huomioita

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Tällä hetkellä koulutuksen alalla suunnittelussa useita palveluita ja tietovarantoja. On tarpeen välttää päällekkäisyyttä ja toisaalta pitäisi pystyä käyttämään resursseja tehokkaasti ilman ylimääräistä hallinnollista työtä.

Keltto Tiia
Vaasan yliopisto

